

Kik vesznek részt a Nemzeti Megelőző Mechanizmus munkájában?

- Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalán belül létrehozott főosztály munkatársai;
- alkalmanként külső szakértők: orvosok, dietetikusok, a témában jártas, elismert szakemberek – a hatékonyabb prevenció érdekében.

A szankció tilalma

Semmiféle szankció nem érheti azt a személyt vagy szervezetet, aki/amely az NMM-mel akár valós, akár hamis információkat közölt.

Az NMM vizsgálatának eredménye

Az NMM a látogatásról jelentést készít, amelyben összefoglalja a fogvatartottak ellátási körülményeivel és a velük való bánásmóddal összefüggő megállapításait. A feltárt visszaságok megszüntetése érdekében az NMM ajánlásokat fogalmaz meg a fogvatartási hely vezetőségének vagy felettes szervének. Az NMM jogalkotásra vagy jogszabály-módosításra is tehet ajánlást.

Kihez fordulhat még segítségért?

Kérelemmel, panasszal fordulhat bármely közhatalmat gyakorló állami szervhez, illetve az egyéni panaszok kivizsgálására jogosult nemzetközi testületekhez.

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Elérhetőségek

E-mail cím: opcat@ajbh.hu

Levélcím:

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala – OPCAT
Nemzeti Megelőző Mechanizmus Főosztály

1387 Budapest, Pf. 40

Telefon: (06-1-) 475-7100

Fax: (06-1-) 269-1615

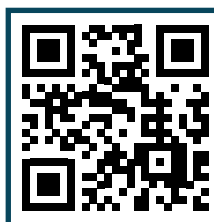
A Panasziroda nyitvatartási ideje:

- **hétfő:** 8.00 és 16.00 óra között,
továbbá előzetes időpont-egyeztetés esetén 16.00 és 18.00 óra között;
- **kedd–csütörtök:** 8.00 és 16.00 óra között;
- **péntek:** 8.00 és 12.00 óra között.

Helye: 1055 Budapest, Falk Miksa utca 9–11.

Ha személyesen szeretné felkeresni a Panaszirodát, ezt a beadványában jelezze, vagy telefonon kérjen előre időpontot.

További információ:
www.ajbh.hu

OPCAT NEMZETI MEGELŐZŐ MECHANIZMUS

A kínzás és más kegyetlen,
embertelen vagy megalázó
bánásmód ellen

Mi a Nemzeti Megelőző Mechanizmus (NMM)?

Az Országgyűlés 2011. október 24-én fogadta el a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni ENSZ-egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének (OPCAT – Optional Protocol to the Convention Against Torture; a továbbiakban: Jegyzőkönyv) kihirdetéséről szóló 2011. évi CXLIII. törvényt.

Ennek értelmében az NMM egy független ellenőrző testület, amely fogvatartási helyeken végez helyszíni ellenőrzést.

Az NMM feladatait 2015. január 1-jétől az alapvető jogok biztosa (ombudsman) és munkatársai látják el az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény alapján.

A Nemzeti Megelőző Mechanizmus feladatai:

- a fogvatartási helyek preventív látogatása, interjúzás a fogvatartottakkal, ellátottakkal, dokumentáció tanulmányozása;
- visszajelzések küldése;
- konzultáció a hatóságokkal;
- jelentések kiadása;
- ajánlások megfogalmazása.

Mi a kínzás?

Testi és/vagy lelki fájdalom okozása büntetés vagy valamástétel kikényszerítése céljából. Kínzás, ha a közfeladatot ellátó vagy hivatalos minőségben eljáró személy a tevékenységben tevélegesen részt vesz, arra másokat ösztönöz vagy tud róla (pl. fogvatartottak közötti agresszív figyelmen kívül hagyása).

Mikor beszélünk kegyetlen, megalázó, embertelen bánásmódról?

Az ilyen bánásmódot gyakorló általában a megfélemlítés eszközeivel saját hatalmát növeli, a fogvatartottat sérti, megszégyeníti, őt fizikailag vagy érzelmileg bántalmazza. Embertelen bánásmódnak minősülhet például a fogva tartás, illetve a szabadságvesztés büntetés végrehajtására szolgáló helyiségek, az illemhelyek nem megfelelő/elhanyagolt állapota, a zsúfoltság, az elégtelen élelmezés, az orvosi ellátás hiánya és a fogvatartottak közeli családtagjaikkal történő kapcsolattartásának meggátolása (pl. nem érintkezhet a hozzátartozóival/gyermekével a beszélőn, mobilhívás korlátozása/„mobilóvadék”, vagy a lakóhelyétől való távoli elhelyezés, illetve a rövid tartamú eltávozás, kimaradás lehetőségének nem biztosítása), ha az az emberi méltóságot sérti.

Mi tekinthető fogvatartási helynek?

A büntetés-végrehajtási, rendészeti intézményeken túl minden olyan hely, ahol a hatóság utasítása, végzése alapján tartózkodnak ellátott személyek, betegek, fogvatartottak, vagyis az ott élők a határozat szerint saját akaratukból bármikor nem hagyhatják el az intézményt, engedély nélküli eltávozás esetén őket oda visszaviszik. Ilyen helynek tekinthető a többek között a rendőrségi előállító, a rendőrségi fogda, a büntetés-végrehajtási intézet, a pszichiátria, egyes szociális ellátóintézmények, egyes gyermekotthonok, a javítóintézet, a tartós bentlakásos intézmények, egyes menekültügyi intézmények.

Mi a vizsgálatok célja?

Az NMM feladata, hogy megelőzze a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés – mindezek együtt: rossz bánásmódok – megvalósulását a fogvatartási helyeken, ennek keretében az NMM megtekinti, milyen körülmények között élnek a fogvatartottak, alapvető jogaik érvényesülnek-e. Az NMM hosszú távú célja a rossz bánásmód megszüntetése, a visszaságok orvoslása, továbbá a szabadságuktól megfosztott személyek védelme, a kínzás és a rossz bánásmód vagy más büntetés megelőzése.

Az NMM működése

A Jegyzőkönyv alapján az NMM jogosult:

- felkeresni fogvatartási helyeket;
- belépni a fogvatartási hely helyiségeibe, létesítményeibe;
- meghallgatni szabadon kiválasztott személyeket (fogvatartottat és dolgozót egyaránt);
- a fogva tartással kapcsolatos dokumentumokba korlátozás nélkül betekinteni és azokról másolatot készíteni.

A fogvatartási hely vezetőségének biztosítania kell, hogy a fogvatartottakat bizalmas körülmények között, tanúk jelenléte nélkül hallgathassa meg az NMM.

A bizalmas információkat az NMM titkosan kezeli, az érintett személy kifejezett hozzájárulása nélkül semmilyen személyes adatot sem hozhat nyilvánosságra.

Fontos kiemelni, hogy az NMM **nem egyéni panasz alapján jár el**, hanem hivatalból. A panaszokat az alapvető jogok biztosa általános hatáskörében vizsgálja, a folyamatban lévő büntetőeljárás – például nyomozás, ügyészségi vagy bírósági eljárás – tőlünk független. Ugyanakkor a látogatási helyszínek kiválasztásakor az NMM figyelembe veszi az ombudsmanhoz érkezett jelzéseket.

Lehet-e tudni előzetesen a látogatások idejét?

Nem, a Nemzeti Megelőző Mechanizmus nem közli előzetesen a helyszíni vizsgálatok idejét.